

POSTANOWIENIE

21 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 21 maja 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E. Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego
Niestandardyzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego w W.
przeciwko Z. U. i M. U.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Z. U. i M. U.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z 30 września 2022 r., I ACa 1405/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz adwokat A. W. 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych, w tym należny podatek od towarów i usług, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanym M. i Z. U. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 30 września 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne musi być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2024 r., I CSK 6771/22).

Natomiast skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego, tj. oczywistego

naruszenia prawa, widocznego od razu (*prima facie*), przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane przypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a więc o sytuację, w której wyrok może być uznany za błędny lub wadliwy. Konieczne jest zatem wykazanie w skardze - w formule wyodrębnionego wywodu prawnego – w czym przejawia się oczywistość naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Skarżący przyjęli, że o oczywistej zasadności ich skargi kasacyjnej świadczyła błędna ocena Sądu kwestii walorów dowodowych Bankowego Tytułu Egzekucyjnego dla powoda, który nie jest wierzycielem pierwotnym, a co za tym idzie kwestia przedawnienia roszczenia powoda, a nadto fakt, że Sąd pominął, iż ustanowienie hipotecznego zabezpieczenia nie wyklucza przedawnienia roszczenia, a w tym wypadku stosuje się do niego ogólne terminy przedawnienia roszczeń, tj. 3 letnie, a to zgodnie z art. 118 k.c. Jednocześnie o oczywistej zasadności skargi świadczy zdaniem skarżących fakt, że nie uwzględniono zarzutu nieważności postępowania z uwagi na brak należytego pełnomocnictwa pełnomocnika pozwanego przez Sądem pierwszej instancji.

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona – w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wykazali, że zastosowanie wskazanych przez nich przepisów, których naruszenie w ich ocenie ma skutkować oczywistą zasadnością skargi, było wadliwe lub spowodowało, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy.

Ponadto zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów bądź oceny dowodów. Każdy zarzut kasacyjny, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji bądź zmierza do podważanie tej oceny, chociażby pod pozorem kwestionowania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 76 i z 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06).

Treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, że pozwani w istocie oparli swą skargę na niedopuszczalnych zarzutach dotyczących kwestionowania poczynionych ustaleń faktycznych. Skarżący skoncentrowali się w skardze na podważaniu kluczowych w sprawie ustaleń Sądów obu instancji i forsowali alternatywne w stosunku do przyjętych okoliczności faktyczne sprawy. Taka taktyka procesowa jest niedopuszczalna na etapie postępowania kasacyjnego, a w szczególności nie może świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

W odpowiedzi na apelację powód przedłożył pełnomocnictwo dla reprezentującego go radcy prawnego, a ponadto potwierdził wszystkie dokonane przez niego czynności. Nie ma, więc w takiej sytuacji mowy o nieważności postępowania. Jednocześnie należy podkreślić, że w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. normującym przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, z powodu nieważności postępowania, chodzi o nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji, a nie także przed sądem pierwszej instancji. Nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu, niezależnie od podniesionych w tej materii podstaw kasacyjnych, co wynika z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Kontrola kasacyjna dokonywana przez Sąd Najwyższy obejmuje stosowanie prawa przez sąd drugiej instancji i z tej przyczyny Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie może w ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej badać kwestii ważności postępowania przed sądem pierwszej instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2022 r., I CSK 779/22).

Ponadto jak słusznie wyjaśnił Sąd drugiej instancji do pozwu przedłożono pełnomocnictwo udzielone radcy prawnemu zgodnie z zasadami reprezentacji, przez osoby uprawnione do działania w imieniu i ze skutkiem dla powoda, a jego poświadczony za zgodność w trybie art. 129 § 2 k.p.c. odpis złożono do akt sprawy, zaś kopie zostały załączone do odpisów pozwów przeznaczonych dla pozwanych. C. S.A. z siedzibą w W. w dacie udzielenia pełnomocnictwa procesowego, tj. 5 listopada 2018 roku, było statutowym organem powoda uprawnionym do jego reprezentacji na podstawie art. 4 ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Umocowanie było ujawnione w wyciągu z rejestru funduszy inwestycyjnych nr [...] wystawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie VII Wydział Cywilny Rejestrowy, którego odpis również przedłożony został w załączeniu do pozwu. Stosunek bycia organem określonego podmiotu nie wynika zatem z udzielenia pełnomocnictwa, jak to mylnie wskazują pozwani, lecz z ustawy. Nie jest zatem możliwe wykazanie, że C. S.A. był organem E. FIZ NFS na podstawie pełnomocnictwa, bowiem reprezentacja w tym przypadku wynikała bezpośrednio z ustawy i ze statutu, co zostało potwierdzone odpisem wyciągu z rejestru funduszy inwestycyjnych.

Poza tym, zdaniem autorów skargi kasacyjnej w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne „polegające na potrzebie ujednolicenia orzecznictwa w kwestii czy i w jakim zakresie roszczenia objęte zabezpieczeniem hipotecznym ulegają przedawnieniu przez pryzmat oceny regulujących te zabezpieczenia przepisów pod kątem ich konstytucyjności. Chodzi o kwestię czy roszczenia objęte zabezpieczeniem hipotecznym nigdy nie ulegają przedawnieniu w sytuacji ustanowienia hipotecznego zabezpieczenia czy też ustanowienie takowego zabezpieczenia nie wyklucza przedawnienia roszczenia na zasadach ogólnych z art. 118 k.c. w sytuacji uznania wątpliwości co do konstytucyjności przepisu stanowiącego o uprawnieniach wierzyciela hipotecznego w sytuacji przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką.”

Nie budzi żadnych wątpliwości Sądu Najwyższego fakt, iż przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie wpływa na uprawnienia wierzyciela hipotecznego dotyczące dochodzenia zaspokojenia z przedmiotu hipoteki. W rezultacie właścicielowi przedmiotu hipoteki nie przysługuje zarzut

przedawnienia jako skuteczny środek obrony przeciwko powództwu wierzyciela hipotecznego. Artykuł 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece ma przy tym zastosowanie bez względu na to, czy właścicielem przedmiotu hipoteki jest dłużnik osobisty czy też osoba trzecia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 września 2022 r., I CSK 2458/22). Skarżący nie przedstawili przekonujących argumentów, które mogłyby zmienić powyższe zapatrywanie, w szczególności nie przedstawili żadnych orzeczeń sądów powszechnych czy Sądu Najwyższego, wskazujących na rozbieżność orzecznictwa w tym zakresie.

Jednocześnie należy podkreślić, że w orzecznictwie przyjmuje się, że równoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawa) generalnie wyklucza możliwość przyjęcia oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. najczęściej wzajemnie się wykluczają. Z reguły trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie SN z 24 września 2020 r., V CSK 48/20).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

M.L.

[ms]